

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

D[omi]nica i[n]fra octaua[m] ap[osto]lo[rum] Petri [et] pauli: sup[er] illud
eua[n]geliu[m]. Jussit d[omi]n[...]
discip[u]los uos asce[n]dere in
naucula[m]. [et]c. Ser.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

clauis regni more vray clauis cogitatio
terrena pmoueat. Clauis em̄ celi lingua
est petri qz linguloz merita cefendo ap̄ls
vnicuqz regnū celi aut claudis aut aperit
Ad eū clauis ista mortal' artificis apra/
ta manu: sed data a chzo p̄as iudicandi.
Hec Aug^o. Considerād^o ē autē mod^o qz or
do collaris h̄mōi clauis q̄ ad tria. Pri
mo em̄ h̄mōi clauis facta ē p̄missio. cū d̄t
ei dñs Matth. xvj. Tibi dabo clauis re
gni celoz qd cūqz rē. Ubi beda. Clauis
nō mō dāf ei s; p̄mittit: nōdū em̄ fabrica
te sūt sup̄ incudē crucis nec in ch̄i sangui
ne rēperare. Hec ille. Videre potes aliq̄
de istis clauib^o sup̄ in ser. cathedre. Se
cūdo facta ē clauis cōmunis collaris cūz
discipul' in vñū gregatis. Joā. xx. appa
rēs post resurrectionē insufflauit dī. Acci
pite sp̄m̄ sc̄m̄ q̄ remiseris: peccā remittūt
eis: r̄ q̄ retinueritis retēra: s; qd sic ē intel
ligēdū qz sacerdos h̄mōi clauē remittit: peccā
nō p̄ncipalit' s; ministeralit'. Tertio hu
iusemōi clauis sp̄alis petro data est cōz
missio cū s; dñs suū ḡnālē v̄scariū in ro
ta eccl̄ia sc̄it. cū d̄t ei Jo. vl. Pasce oues
meas. Hūc autē dñs h̄ pastorale officiu
petro cōmiserit in triplicē eū examinavit.
Pr̄mo d̄ fidei assētiōe. Matth. xvj. Vos
autē quē me cē dicitis. Et r̄ndēs petr^o dīc
Tu es ch̄s rē. Secūdo de sp̄i inhesiōe
p̄ quā petr^o ch̄s ē ḡglutināt^o. Jo. vj. Nū
qd z vos vultis abire: Et r̄ndēs petrus
dīc. Dñe ad quē ibim^o v̄ba vite etne ha
bes. q. d. nullaten^o possum^o ab alio spera
re salutē. Tertio sp̄ealr' est examinat^o
petr^o de charitatē dilectōe. Jo. xx. Simō
ioānis diligis me pl^o his. Et r̄ndit petr^o.
Tu sc̄is dñe qz amo te. Et dñs dīc ei.
Pasce agnos meos rē. Uide textū euā
gelicū. Tūc autē examinavit dñs petrū de
dilectiōe qz pastores eccl̄ie debēt dñm p̄
ceteris diligere. Examinavit autē eū ter d̄
dilectōe vt ostēdat in petro fuisse p̄fectio a
mōis q̄ est cū hō diligit deū plus q̄ sua:
plus q̄ suos: r̄ plus q̄ se. Matth. xix. Ecce
nos reliquim^o oīa. s. n̄r̄a: n̄ros: r̄ nosip̄os.
Itē vt ostēdendē triplex mod^o amādī q̄
fuit in petro z in nobis esse debet: debem^o
em̄ diligere corde ore et opere. j. Jo. iij
Filioli non diligam^o verbo neqz lingua s;
opere z veritate. Itē in intelligamus q̄

niām ipse ch̄s debet a nobis diligi p̄pter
peccata quōd mittit: p̄pter bona q̄ tribuit
z p̄pter p̄m̄ia q̄ p̄mittit: non equidē q̄ de
beam^o deū diligere p̄pter aliud qd cūqz fi
nalit' qz amor dei nullomō debet ordinarī
ad aliū finē: alias ess; vti fruendū: qd p̄m
Augu. est sūma p̄uersitas: s; p̄pter dei be
neficia debem^o deū diligere occasionalit'
ter z motiue qz h̄mōi beneficia debēt nos
mouere ad p̄fectius diligendū deū. Eccl̄i
xliij. Triplicif sol exurit mōtes. id ē ch̄i
stus sc̄tōs ad amorē accendit: s; peccata
remittēdo: beneficia largiēdo: r̄ p̄m̄ia et
na p̄mittēdo. Dicit autē dñs ter pasce:
qz triplicif debz p̄latus pascere subditos
verb^o exēplo: r̄ tpali subsidio. Vel aliter
vt dicit Bern^o. h̄s p̄dicationis: exēplo
p̄uersitatis: r̄ fructū Martiōis. j. Pe. v. Pa
scite qui in vobis est gregē dei. rē. His
autem dicit dñs. Pasce agnos meos: et
semel. Pasce oues meas: quia in fidelib^o
sunt tres gradus sc̄z incipientiū: p̄ficien
tiū: r̄ perfectōiū. Illi q̄ sunt in duob^o p̄ri
mis gradibus dicunt agni. Illi qui sunt
in tertio oues nominātur sicut exponit de
lyra. Et nota bene. qz petro tm̄ cōm̄tūm
tūz d̄no agni z oues. i. simplices z humil
les: qz soli tales sūt eccl̄ie filij: nō lupi. i. ra
paces z latrones: nō vulpes. i. fraudulenti
ti z seductores: nō hirci. i. luxuriosi z car
nales: nō leones. i. supbi z sp̄m̄ inflantes
habētes. Et dicitis itaqz patet q̄ lauda
bilis est bea^o petr^o z a nobis merito ve
nerandus p̄pter ea q̄ dicta sunt. Bene ita
qz ab ip̄o dño cōmendatus est dicere sibi.
Bea^o es simon bartona. Hūc itaqz pag
tronū tota deuotiōe veneremur vt suis
apud deū precib^o fidei sancte perseueran
tiā z firmitatē atqz charitatis ardore im
petrare mereamur z p̄petuā tandē sūma
maiestatis p̄tēplationē obtinere. Amas.

Unica ista octauā ap̄toz Petri z pau
lū sup̄ illud euāgelicū. Iussit dñs discipulos
suos ascendere in nauiculā. rē. Ser.

Nō habete fidu
ciā: ego sum nolite timere.
Matth. xxiij. Theophilus.
Cum homines vel demones nos p̄terro

Her. dnica infra octās

rem nitunt mouere audiam? chm dicē
tez. Ego sum: nolite timere. i. semper ego
assisto: vel sicut deus semp permaneo et
sūq̄ transeo. Hec ille. In pdictis itaq̄ ver
bis p̄nditur mirabilis dñi benignitas er
ga nos z q̄ necessaria sit nobis atq̄ desi
derāda eius p̄sentia. Et hoc idem oñdit
in toto decursu euāgelij hodierni. In q̄ p̄
cipue rāgunt tria q̄ nobis oñdūt q̄ nobis
necessaria sit z desiderabilis dei p̄ntia.

Primo ostenditur q̄ periculosa sit dñi
absentia.

Secūdo ostendit q̄ gratiosa sit ei? be
ni uolentia.

Tertio ostenditur q̄ fructuosa sit eius
p̄sentia.

Primo igit scz in p̄ma parte euāge
lij oñditur q̄ periculosa sit dñi ab
sentia atq̄ dānosa. Ibi enim d̄r q̄
absente dño discipuli periclitabant Aug.
li. de trim. Magna hoīs miseria sine illo
esse sine q̄ nō p̄t bene esse. Tangit aut̄ in
euāgelio triplex causa p̄pter quā periculo
sa atq̄ dānosa est dñi absentia.

Prima est p̄pter rōnis cecitātē.

Secūda est p̄pter affectōis imbecillitatē.

Tertia est p̄pter ipullsiōis p̄rietatē.

Prima ē p̄pter rōnis ce
citatē. Et hoc intelligit q̄ absente dño a
discipulis nox erat vt p̄tz in euāgelio. Sic
et absente dño spūaliter excecāt rō hoīs
p̄ p̄ctm̄. Soph. j. Ambulabūt vt ceci q̄
dño peccauerūt. Prouer. iij. Q̄ta impio
rū tenebrosa nesciūt vbi corruūt. Idcir
co faciēdū est iuxta psalmiste cōsilij dice
tis. Accedite ad eū z illuminamini.

Secūda cā est p̄pter affectō
nis imbecillitatē. Imbecillis em̄ z vacil
lans est hoīs affectio ad bonum absente
dño. Et hoc significat in euāgelio: q̄ ab
sente dño nauicula iactabat fluctib? Jo.
xv. Sine me nihil potestis facere. Sicut
ergo d̄t ps. Querite dñm z confirmamini
Qualiter autē q̄ri debeat d̄r Sap. j. In
simplicitate cordis q̄rite illū.

Tertia causa est p̄pter im
pulsionis p̄rietatē. Impellit em̄ hūa

na affectio multis tēratōibus p̄trarijs q̄
bus absente dño resistere nō valet. Et h
significat in euāgelio q̄ absente dño ven
tus erat cōtrarius eis. Aug. Attendite
seculū q̄si mare: ventus validus z mans
tēptas vnicuiq̄ sua cupiditas. Hec ille
Naturalis etiā inclinatio aut p̄suetudina
ria impellēs ad p̄ctm̄ dici p̄t vent? cōtra
rius z p̄tra hanc faciēda est violentia: p̄
p̄t qd̄ d̄t dñs Matth. xj. Regnū celoz
vni patit z violenti rapiūt illud. Sup̄ q̄
dicit Aug. in ser. q̄dā. Nouim? q̄ fami
liariter mēs hūana in diuersis mūdū bu?
illecebus z p̄cupiscētis deuicta fugit la
borē: expetit voluptatē: et vix ad h̄ ducit
vt p̄suetudinē a se vite p̄oris excludat
cū ceperit cogitare vltimi diei necessitatē:
ac futuri iudicij p̄odus incitata z stimu
lata vel spe p̄mij vel timore supplicij vob
lūtariū bellū indicit passioib? z vni facit
p̄sting desiderijs suis z violētē se vince
re ip̄a p̄tendit. Hec ille. Pores etiā ad p̄
positū exponere illō Dan. vij. Quattuor
vētū pugnabāt in mari: vix suggestio p̄ti
q̄si vētus occidēralis: Inpiratio gratie
q̄si vēt? ouēral. Affectio cōmodi q̄si vēt?
borealis z ipetuosus. Affectio iusticie q̄si
vēt? meridional? q̄ lenis est z calidus. Ne
q̄ ipellamur z piclitemur a vētō boreali z
occidērali q̄ p̄trariant nob̄ desiderāda est
atq̄ toto cordis affectu inuocāda dei p̄
sentia: q̄m̄ sic d̄r Ro. vij. Si de? p̄ nobis
qs̄ p̄tra nos: P̄tz itaq̄ q̄ periculosa dāno
saq̄ sit dñi absentia. Nec em̄ possum? ha
bere euadēdi fiduciā nisi p̄ ei? p̄ntiā. Idcir
circo veniēs ad discipulos suos d̄. Habet
te fiduciā zc.

Secūdo oñdit in euāgelio q̄ gr̄osa
sit dñi beniuolētia: q̄ vix discipul
in periculo z timore ex̄tibus adesse
voluit: dicēs eis. Habete fiduciā ego sum
zc. z petro periclitātī manū extēdit. Ps.
q̄ bon? istl? de? his q̄ recto sūt corde: z cō
q̄ magna mltitudo dulcedinis tue dñe.
zc. In euāgelio aut̄ oñdit q̄ sit dulcis et
gr̄osa dñi beniuolētia p̄ tres eius dulciss
simas proprietates.

Primo q̄ ipsa est fiducialr̄ assecuratio

Secūdo q̄ ipsa ē amicablel̄ attractiua.

Tertio quia ipsa est mirabiliter salua
tiua.

Primo quia ipsa est fiducia. Et hoc manifestat quia discipulis in timore exiit locus est dñs dī. Habere fiducia: ego sum nolite timere. **Un̄** Cañ. ij. Clam̄ at dñs suam benignitatem ostēdes et dices. **Aperi** mibi soror: mea: spōsa mea: amica mea: soror in q̄ mea ad imaginē et similitudinē meā facta cui et ego me p̄formavi in nature hūanē ne assūptio: et ad celestē hereditatē meā possidendam destinavi. **Spōsa** mea: ad hūc finē ut mecum regnare possis in celo creata: amica mea beneficioꝝ multitudinē ut me cognoscas et diligas p̄decorata. **Ibi** q̄ rāgunē tres singulares denotatio nes multū ḡose q̄ dignat̄ dñs honora re et appellare aīam rōnalē: q̄ vīcē vocat eā sororē: spōsam: et amicā. **Et** hęc magnā p̄siderationē et securitatē debēt nobis dare q̄ et hoc singulariter apparet deī ad nos inextimabilis benivolētia. **Pro**recto si recta fuerit affectō n̄a nullaten⁹ nobis de dño diffidendū est. **Job. xij.** Etiam si occiderit ne sperabo in eū.

Secūdo quia ipsa dei bonivolentia est amicaliter siue dulciter attractiva: q̄ significat in hoc q̄ petr⁹ au dita dñi voce tanq̄ singulari quadā dulcedine mirabiliter allectus toto corde ita cupiens eē cū dño iesu dicit. **Dñe** si tu es iube me venire ad te sup aquas. **Et** dñs ait: veni. **Et** descendens petr⁹ de nauicula ambulavit sup aquas ut veniret ad iesum. **Aug⁹** in ser. **Hic** est petr⁹ quē ch̄i esse p̄ficiētissimū subiecta vestigijs ei⁹ maria pbauerunt. **Nā** a dño suo nouos sibi danti in fluctibus gressus ut fidelis poposcit et ut dilectus emeruit. **Qui** ob h̄ solū trepidasse visus ē: ut fragilitas hūana cogitaueret q̄nta eēt inter dñm suū q̄ distantia dñi aggravata petris caro mergit: et imbuta nescit plāta decidere. **Simul** illd. ne dū sup aq̄s ambulans petr⁹ pede intrepido puenisset ad ch̄m: dñi forte sui viribus egres. **Sz** q̄ illū rātopere dicim⁹ trepidasse: cū pia trepidatōe sua maiorē p̄ferent ad fidē: ut em̄ credidit petr⁹ impetrio dñi sui posse se a fluctibus sustentari: n̄ dilo min⁹ dū mergitur credit ipsius dñi

sui se virtute saluandū. **Verē** beati petri etiā dum trepidat mirabilis fides: quam nec purgētis periculi potuit turbare formido. **Clamādo** em̄ dum mergit: dñe libera me: de se diffusus est: nō de dño au bitrauit. **Ne** quis ergo timorē hūc gl̄iosissimū petri ducat et in viciū q̄mā timorē q̄ uis p̄mū ei⁹ turbauerit fidē: confidentiā tñ in eo repate credulitatis ordinavit. **Hęc** Aug⁹. **Horraliter** em̄ ambulare debem⁹ sup mare p̄ntis seculi ut ad deum p̄ueniamus. **Aug.** **Amas** deū: ambulas sup mare: sub pedibus tuis est seculi timor: amas seculū: absorbet te: amatores suos vorare nouit nō portare. **Hęc** ille. **Attrahit** itaq̄ nos n̄leq̄ dei benivolētia. **Quā** attractio nē desiderās spōsa dī Cañ. j. **Trabe** me post te. **Et** ipse dñs n̄s attrahere volens dicit. **Matth. xj.** **Venite** ad me omēs q̄ laboratis et onerati estis et ego reficiā vos. **Et** Jo. vij. **Si** q̄s sitit veniat ad me et bibat. **Hora** bene s̄ba et vide q̄nta sit dei in nos benivolētia. **Sed** vñ hoc ergo cū tāta sit dei benivolētia et dulcedo mirabilē allectiva q̄ tam pauci ad dñm veniūt: tā pauci diuina dulcedine p̄cipiunt. **Ad** q̄d r̄p̄do iuxta euāgelii quia nōdū vsq̄ ad quartā vigiliā vigilauerūt. **Nā** dñs q̄nta vigilia noctis venit ad discipulos in mari exites. **Dic** q̄ppe Hiero. q̄ nox in q̄rtuor vigilias diuidi solet siue in q̄rtuor pres q̄ b̄ successiue vigilare solebāt milites p̄ custodia ciuitat̄. **Pr̄ma** dī p̄ticiū. **Secūda** dī tēpestū. **Tertia** galliciniū. **Quarta** anily canū. **Qui** itaq̄ vigilauerit vsq̄ ad q̄rtaz vigiliā: audiet dñm dicētē. **Hęc** fiducia: ego sum tē. **Prover. vij.** **Qui** mane vigilauerint ad me: inueniet me. **Horraliter** at huiusmodi vigilie sunt cōsiderationes quedā de deo ad h̄c necessarie ut anima illuminet p̄ verū solē et inflāmet p̄ dei amariē. **Pr̄ma** ē cōsideratio dine sciētie infallibilis q̄ oīa videt. **Et** hęc cōsideratio ē induc tiva pudoris et p̄fusiois p̄ petris cōmissis. **Vultū** em̄ erubescere debet peccator q̄ petm̄ suū cōmittit corā oculis dine maiestatis. **P̄s.** **Erubescant** impij. **Secūda** ē cōsideratio dine iusticie inflexibilis q̄ est induc tiva timoris. **P̄s.** **A** iudicij senituis timor. **Tertia** est cōsideratio diuine

Ber. de sctō Maclouio

miscōdie inextribilis q̄ est inductua spei.
P̄s. B̄n̄placitū est dño sup̄ amētes eū: z
in eis q̄ spe. sup̄ m̄se. e.º. Et nota b̄n̄ quō
d̄iūgit **P̄s.** spem et timorē. In his ar̄ vi/
gillis nodū venit dñs. Quarta igit̄ vigi/
lia est p̄sideratio diuie bonitat̄ q̄ est indu/
ctiua charitatiui amor̄. In hac itaq; vi/
gilla venit dñs **Jo. xiiij.** Siq̄s diligit me
z̄c. Sequit̄. Et ad eū veniem⁹ z̄c.

Tertio in euāgelio oñdit̄
q̄ gratiosa sit dei beniuolētia palā sui p/
peratē: vīc̄ q̄ ip̄a est mirabil̄ saluatiua:
q̄d̄ signat̄ in h̄ q̄ p̄clit̄ petro z̄ clamāt̄
Dñe saluū me fac. p̄tinuo Iesus extēdit
manū z̄ saluauit eū. **P̄s.** Iuxta ē dñs his
q̄ tribulato sunt corde: z̄ hu. spi. saluabit.
Idē. Sal. at̄ iustoz̄ ap̄ dño z̄ p̄rectoz̄ eoz̄
est in tpe tribulatiōis. **Aug.** Lū fluctuat
cupiditate cor tuū: vt vincas cupiditatē
tuā inuoca eb̄ri diuitatē. **Hec ille.** Parer̄
igit̄ q̄ gratiosa sit dñi beniuolētia quā e/
uidēt̄ oñdit̄ discip̄lis suis dīcēs eis **Ha**
bete fiduciā ego sum z̄c.

Tertio in euāgelio oñdit̄ q̄ fructuo
sa sit dei p̄sentia: q̄ cū ascēdit̄ **Je**
sus in nauiclam cessauit v̄t̄. Qui
aut̄ in nauicla erāt̄ venerūt z̄ adorauerūt
deū dīcētēs: **Uere fili⁹ dei es. Ubi desit**
gnat̄ q̄ diuina p̄ntia nob̄ est plimū fructuo
sa maxime tripliciter.

P̄mo q̄ est dñe impulsōis sedatiua.

Sec̄do q̄ est rōnis illuminatiua.

Tertio q̄ est deuotiōis inflāmatiua

Primo q̄ est turbatiōis
et p̄trarie impulsōis sedatiua. Et hoc s̄i/
gnat̄ q̄ cū intrasset iesus in nauiclam ces/
sauit v̄t̄. **Beda.** Nō mirādū si ascēde/
te in nauiclam dño: v̄t̄ cessauit. In q̄z
ei corde de p̄ grām amor̄is sui adest: mox
v̄t̄ uersa viciōz̄ z̄ aduersitat̄is mūdi siue
spirituū maloꝝ bella p̄pressa h̄scūt. **Hec**
ille. **Uñ. Mat. xj.** dixit dñs: Venite ad
me z̄c. Et sequit̄. Et inueniet̄ requiē ani/
mabz̄ v̄t̄is. Et **Jo. xvij.** In me pacē in mū/
do p̄sturaz̄ habebit̄. Et **Aug. li. p̄fē.** Fe/
cisti nos dñe ad te z̄ inq̄retum est cor n̄m
donez̄ requiescat in te.

Sec̄do q̄ est rōnis illūna
tiua: q̄d̄ significat̄: q̄ cū ascēdit̄ in nauic

culā h̄i q̄ in ea erāt̄ coguerūt eū cē filiū d̄i
dīcētēs: **Uere fili⁹ dei es. Jo. vij.** Ego sū
lux mūdi: q̄ seq̄t̄ me nō ambulat̄ in tene/
bris sed habebit̄ lumē in v̄t̄.

Tertio q̄ est deuotiōis i
flāmatiua: q̄d̄ fecit̄: q̄ venerūt et hūil̄ et
deuote adorauerūt eū. **Mat. ij.** Ip̄se ē q̄
ignis p̄flans: purgās vīc̄z̄ vanas cogita/
tiones z̄ deuotiōez̄ inflāmās. z̄ ad **Thes.**
xij. De⁹ n̄ ignis p̄flans est. **Theop.** Si
volum⁹ eb̄m in nauiclaz̄ nostrā suscip̄e. I.
i cordibz̄ n̄ris hitare: statū inuenimur i ter/
ra ad quā ire volum⁹. I. in celo. **Hec ille.**
Inuenimur inq̄ in celo p̄ deuorā affectō/
nē. **Phil. ij.** N̄ra p̄sertatio i cel̄. Et v̄t̄
ctis igit̄ apparet q̄ p̄clōsa sit d̄i absentia:
q̄ gratiosa ei⁹ beniuolētia: z̄ q̄ fructuosa
sua p̄ntia: q̄ v̄t̄q; tria satis nob̄ infirmis
p̄bis p̄posit̄: cū d̄t discipul̄: b̄t̄e fiduciaz̄
ego sum z̄c. **Vigilem⁹** itaq; attēte z̄ obli/
gen̄t̄ vsq; ad q̄t̄ra vigilia vt ad nos dñs
veniat z̄ n̄ram nauiclam in portū eterne
salutis inducat. Amen

De sctō Maclouio siue m̄thuro Ser.

Quasi stella

Quasi stella in medio nebule:
q̄ luna plena in diebz̄ suis la/
cet̄: z̄ q̄ sol refulgēs: sic ille effulset̄ in tē/
plo dei. **Eccl. i.** Prouer. iij. Iustoꝝ semina
ta q̄s lux splēdēs p̄cedit̄ z̄ crescit̄ vsq; in
p̄fectū diē: q̄ vīc̄z̄ p̄ lumē gr̄e p̄uenit̄ ad
p̄fectū lumē gl̄ie: z̄ q̄d̄u hic viuūt̄ p̄ illū/
mine gr̄e p̄ficiūt̄. **Ydē. co. d̄ b̄d̄ maclouio**
b̄n̄ d̄t̄ thema p̄positū: vīc̄z̄ Quasi stella ma
tutina z̄c. In q̄ tangit̄ ordo z̄ p̄fectus lu/
minis gr̄e in eo tripl̄

P̄mo q̄ fuit q̄s stella in sua natiuitate

Sec̄do q̄ fuit q̄s luna plena i p̄m̄tate

Tertio q̄ fuit q̄s sol in p̄fecta etate.

P̄rimo fuit q̄s stella in sua natiuitate
la matutina oñdit̄ accessus lūis d̄i
ei: sic circa natiuitatē b̄n̄ maclouij multa
p̄t̄igerūt q̄ signū erāt̄ lūis gr̄e singlaris q̄
postea fulsit̄ i eo. Stella inq; in medio ne/
bule: q̄ antia rōnalis in q̄ est lumē gr̄e d̄i
est in corpe corruptibili tanq̄ i medio ne/
bule. Fuit itaq; in sua natiuitate q̄s stella